

สภาวะอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ ทางการแพทย์ไทย ปี 2562

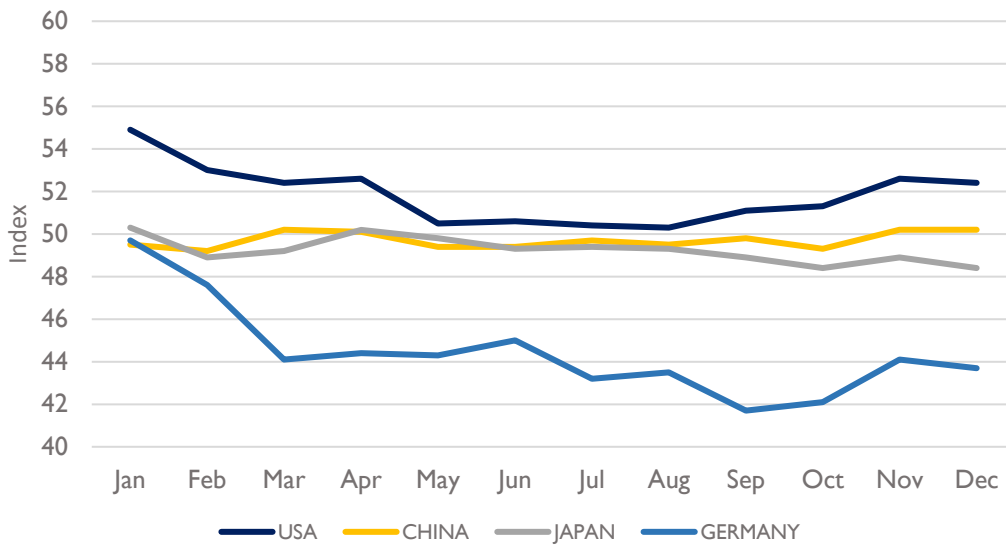
Email: mediu@thaiplastics.org

Website: <http://medicaldevices.oie.go.th>

ภาวะเศรษฐกิจโลก ปี 2562

ปี 2562 ที่ผ่านมา ภาวะเศรษฐกิจโลกได้รับผลกระทบเชิงลบหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ Brexit ที่สหราชอาณาจักร (UK) จะถอนตัวจากสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งความไม่แน่นอนจากการหารือร่วมกันเพื่อทำข้อตกลงว่าจะเมื่ออยู่เคออกจากกลุ่มอียูแล้วจะใช้กฎระเบียบการค้าบางข้อสมัยที่เป็นสมาชิกหรือไม่สามารถใช้ได้เลย ความคลุมเครือนี้ส่งผลกระทบต่อภาวะการค้าและการลงทุนของประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกับสหราชอาณาจักรและกลุ่มสหภาพยุโรปว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวอย่างไรบ้างทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจชะลอตัวและความไม่มั่นใจของนักลงทุน ถึงแม้ว่าประเด็น Brexit จะมีผลต่อภาวะการค้าแต่ผลกระทบในช่วงนั้นยังอยู่ในวงจำกัด ส่วนปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลกระทบวงกว้างหรือจะกล่าวได้ว่ากระทบต่อเศรษฐกิจทั้งโลกก็คงไม่เกินจริงไปนัก นั่นคือสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ซึ่งเริ่มก่อตัวตั้งแต่ช่วงที่นายโดนัลด์ ทรัมป์เป็นประธานาธิบดีสหรัฐฯ กับนโยบาย “Make America Great Again” สหรัฐฯ มองว่าจีนได้เปรียบดุลการค้าสหรัฐฯ มากจนเกินไป หรือการที่จีนใช้กลยุทธ์ด้านราคา (Price War) มาขายสินค้าราคาถูกในประเทศสหรัฐฯ จนสหรัฐฯ ต้องออกกฎหมาย Anti-dumping เพื่อป้องกันการใช้กลยุทธ์ด้านราคาปกป้องผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศตนเอง และปัจจุบันจีนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain) เพราะว่ามีวัสดุ อุปกรณ์ ชิ้นส่วน หรือการผลิตสินค้าเพื่อการค้าส่วนใหญ่ที่ผลิตขึ้นในจีนเพราะว่าเรื่องของค่าแรงที่ถูก การประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) การอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ หรือการสนับสนุนจากภาครัฐ หากจะยกตัวอย่างอย่างง่ายได้แก่ I-Phone ที่เกือบทั้งหมดถูกผลิตขึ้นในจีนเพื่อนำกลับมาขายที่สหรัฐฯ และส่งไปขายที่ประเทศอื่นๆ หรืออุปกรณ์ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูงก็ถูกผลิตขึ้นในประเทศจีนเป็นส่วนใหญ่แทบทั้งสิ้น ดังนั้นเพื่อตอบโต้จีน นายโดนัลด์ ทรัมป์ จึงตั้งกำแพงภาษีเพื่อกดดันจีนด้วยการเพิ่มภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนให้สูงขึ้น หรือให้บริษัทสหรัฐฯ ย้ายฐานการผลิตกลับมาที่ประเทศแม่ ส่งผลให้จีนเองก็ต้องตอบโต้สหรัฐฯ ด้วยการขึ้นภาษีนำเข้าจากสหรัฐฯ ซึ่งกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ กลุ่มเกษตรกรสหรัฐฯ โดยเฉพาะถั่วเหลืองที่จีนนำเข้าจากสหรัฐฯ มากที่สุด และกลุ่มเกษตรกรนั้นเป็นฐานคะแนนเสียงของนายโดนัลด์ ทรัมป์ อีกด้วย ส่งผลให้สหรัฐฯ ต้องออกมาตรการเยียวยาเพื่อช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งผลกระทบนี้ลุกลามถึงกรณีที่สหรัฐฯ จะแบนการใช้เทคโนโลยีของหัวเว่ย และผลของการขึ้นภาษีนำเข้าของทั้งสองฝ่ายส่งผลให้ดุลการค้าระหว่างสองประเทศลดลงถึงแม้ว่าสหรัฐฯ จะสามารถลดการขาดดุลการค้ากับจีนลงได้ก็ตาม แต่บรรยากาศการค้าการลงทุนทั่วโลกอยู่ในภาวะชะงักงัน และความไม่มั่นใจต่อการลงทุน

รูปที่ 1 PMI Manufacturing Index รายเดือน ปี 2562

ที่มา : www.investing.com ปรับปรุงข้อมูลโดย ศูนย์ข้อมูลและวิจัยอุตสาหกรรมพลาสติก สถาบันพลาสติก

ปี 2562 ที่ผ่านมา ประเทศที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา จีน ญี่ปุ่น หรือเยอรมนี ต่างประสบภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวไม่ต่างกัน ถ้าพิจารณาจากดัชนี PMI ภาคการผลิต หากพบว่าดัชนีอยู่ที่ระดับ 50 จุด ขึ้นไปแปลว่าภาคการผลิตอยู่ที่ระดับปกติ ซึ่งพบว่าจะมีสหรัฐฯ ประเทศเดียวที่ดัชนีอยู่เหนือระดับ 50 จุด ได้ตลอดทั้งปี ถึงแม้ว่า ปี 2562 จะมีประเด็นทั้งสงครามการค้าระหว่างจีน ภาวะราคาน้ำมันดิบ หรือการแทรกแซงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แม้แต่ประเด็นการถอดถอนประธานาธิบดีสหรัฐฯ แต่ภาคการผลิตสามารถยืนระยะประคองตัวได้ตลอดรอดฝั่ง ในทางกลับกัน ปี 2562 ไม่ใช่ปีที่ดีนักสำหรับเยอรมนี เพราะดัชนี PMI ภาคการผลิตอยู่ต่ำกว่าระดับ 50 จุด ตลอดทั้งปี และอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ปี 2562 เทียบกับ ปี 2561 ยังหดตัวอีกด้วยโดยหดตัว 3.34% (ตารางที่ 1) ซึ่งภาวะเศรษฐกิจของเยอรมนีที่ประสบปัญหานั้นเกิดจากการได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์ของเยอรมนีเป็นอย่างมาก เนื่องจากสินค้าส่งออกหลักของเยอรมนีนั้น ได้แก่ เครื่องจักรอุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วน และรถยนต์ ซึ่งอุตสาหกรรมยานยนต์นั้นได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสงครามการค้าของสหรัฐฯ และจีน ส่งผลให้ยอดการส่งออกรถยนต์ลดลงเป็นอย่างมากใน ปี 2562 เพราะว่าคุณค่าหลักนั้นคือสองประเทศนี้นั่นเอง อีกทั้งอุตสาหกรรมยานยนต์ยังได้รับผลกระทบจากการที่เยอรมนีและหลายประเทศในยุโรปเริ่มมีการใช้และกำหนดมาตรฐานการปล่อยไอเสียและมีมาตรการห้ามรถยนต์เครื่องยนต์ดีเซลที่ไม่ได้มาตรฐานวิ่งในเขตเมือง รวมถึงภาพรวมเศรษฐกิจยูโรโซน และประเด็น Brexit ที่หากว่าอังกฤษสามารถออกจากสมาชิกยุโรปได้โดยที่ไม่เสียผลประโยชน์อะไรมากนัก อาจจะสร้างแรงกระตุ้นต่อสมาชิกประเทศอื่น ๆ เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี ที่มีความต้องการจะออกจากสมาชิกเช่นกัน ส่วนภาคอุตสาหกรรมผลิตของประเทศญี่ปุ่นนั้นก็ได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน สินค้าส่งออกของญี่ปุ่นส่วนใหญ่จะเป็นพวก รถยนต์ และอุปกรณ์ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้รับผลกระทบ

อีกทางจากอุปสงค์สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ลดลงจากหลายปัจจัย อาทิ ราคา รูปลักษณะสินค้า หรือ Brand Royalty ที่ลดน้อยลงจากสภาพแนวคิดของผู้บริโภคในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่น ปี 2562 ขยายตัว 3.69% แต่ทิศทางและแนวโน้มการขยายตัวเริ่มลดลง เพราะว่าญี่ปุ่นเองนั้นมีการพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากจีน ผลจากสงครามการค้าฯ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจากจีนลดลง และญี่ปุ่นปรับเพิ่มภาษีผู้บริโภคเป็น 10% เพื่อรองรับสวัสดิการเนื่องจากการเก็บภาษีไม่เข้าเป้าทำให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เพราะว่าประชากรญี่ปุ่นวัยทำงานลดลง อัตราการเกิดลดลง การแต่งงานมีครอบครัวลดลง ประชากรญี่ปุ่นอายุยืนมากขึ้นและมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลต่อสวัสดิการจากภาครัฐ และส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจในประเทศให้ลดลง คนอายุยืนมากขึ้นใช้จ่ายอย่างประหยัด ชื่อของเท่าที่จำเป็นทำให้การเก็บภาษีผู้บริโภคลดลง ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นปัญหาใหญ่สำหรับเศรษฐกิจญี่ปุ่นมาก สำหรับประเทศจีนนั้น ถึงแม้ว่าจะมีประเด็นสงครามการค้ากับสหรัฐมาต่อเนื่องและยาวนานตั้งแต่ ปี 2561 ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตของจีนบ้าง แต่จีนเองถือว่าเป็นประเทศที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานโลกที่มีความสำคัญในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าสหรัฐจะพยายามเพิ่มภาษีสินค้านำเข้าจากจีน แต่จีนเองก็ยังสามารถส่งออกไปประเทศอื่นได้อยู่ และภาคการบริโภคภายในประเทศของจีนเข้มแข็งมาก เศรษฐกิจจีน ปี 2562 จึงไม่ได้รับผลกระทบมากนักและยังมีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ 3.91%

การค้าผลิตภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ในตลาดโลกปี 2562

จากการวิเคราะห์ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าส่งออกของโลก จาก Global Trade Atlas พบว่า การนำเข้าและส่งออกรวมของกลุ่มผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ (ไม่รวมสินค้ากลุ่มยานยนต์) ในตลาดโลกในปี 2562 มีมูลค่ากว่า 17 ล้านล้านบาท โดยแบ่งเป็นมูลค่าการนำเข้า 6.47 ล้านล้านบาท และส่งออก 10.67 ล้านล้านบาทโดยประเทศที่เป็นมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์มากที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา โดยมีมูลค่าการนำเข้าในปี 2562 เท่ากับ 1.29 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 20% ของโลก รองลงมาได้แก่ เยอรมนี จีน เนเธอร์แลนด์ และญี่ปุ่น ตามลำดับ ในขณะที่ ประเทศที่เป็นมีการส่งออกผลิตภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์มากที่สุดคือ จีน โดยมีมูลค่าการส่งออกในปี 2562 เท่ากับ 1.78 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 17% ของตลาดโลก รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ และเบลเยียมตามลำดับ โดยไทยมีมูลค่าการนำเข้าเป็นอันดับที่ 22 ของโลก อันดับที่ 6 ของเอเชีย และอันดับที่ 2 ของอาเซียน ในขณะที่มูลค่าการส่งออก อยู่ในอันดับที่ 22 ของโลก อันดับที่ 7 ของเอเชีย และอันดับที่ 3 ของอาเซียน

สินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าทั่วโลกสูงสุด คือสินค้ากลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ (Disposable Medical Devices) มูลค่า 3.06 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 47% โดยสินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดคือ HS Code 392620 : Articles Of Apparel And Clothing Accessories (Including Gloves, Mittens, And Mitts), Nesoi, Of Plastics คิดเป็นสัดส่วน 27% ของกลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ รองลงมาคือกลุ่มครุภัณฑ์ทางการแพทย์ (Durable Medical Devices) มีมูลค่าการนำเข้า 2.83 ล้านล้านบาท คิดเป็น

สัดส่วน 44% โดยสินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดคือ HS Code 901890 : Instruments And Appliances For Medical, Surgical Or Veterinary Sciences, Nesoi, And Parts And Accessories Thereof คิดเป็นสัดส่วน 27% ของกลุ่มครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และกลุ่มชุดท้าย คือกลุ่มน้ำยาและชุดวินิจฉัยโรค (Reagent and Test Kits) มีมูลค่าการนำเข้า 0.58 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 9% โดยสินค้าที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดคือ HS Code 382200 : Composite Diagnostic Or Laboratory Reagents, Other Than Pharmaceutical Preparations Of Heading 3002 Or 3006 คิดเป็นสัดส่วน 62% ของกลุ่มน้ำยาและชุดวินิจฉัยโรค

ในส่วนของการส่งออก สินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกทั่วโลกสูงสุด คือสินค้ากลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ (Disposable Medical Devices) มูลค่า 4.87 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 46% โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดคือ HS Code 392620 : Articles Of Apparel And Clothing Accessories (Including Gloves, Mittens, And Mitts), Nesoi, Of Plastics คิดเป็นสัดส่วน 27% ของกลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ รองลงมาคือกลุ่มครุภัณฑ์ทางการแพทย์ (Durable Medical Devices) มีมูลค่าการส่งออก 4.81 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 45% โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดคือ HS Code 901890 : Instruments And Appliances For Medical, Surgical Or Veterinary Sciences, Nesoi, And Parts And Accessories Thereof คิดเป็นสัดส่วน 25% ของกลุ่มครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และกลุ่มชุดท้าย คือกลุ่มน้ำยาและชุดวินิจฉัยโรค (Reagent and Test Kits) มีมูลค่าการส่งออก 0.98 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วน 9% โดยสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดคือ HS Code 382200 : Composite Diagnostic Or Laboratory Reagents, Other Than Pharmaceutical Preparations Of Heading 3002 Or 3006 คิดเป็นสัดส่วน 60% ของกลุ่มน้ำยาและชุดวินิจฉัยโรค

รูปที่ 2 การค้าผลิตภัณฑ์เวชสำอางภัณฑ์ทางการแพทย์ในตลาดโลกปี 2562¹

¹ ที่มา : Global Trade Atlas, เมษายน 2563

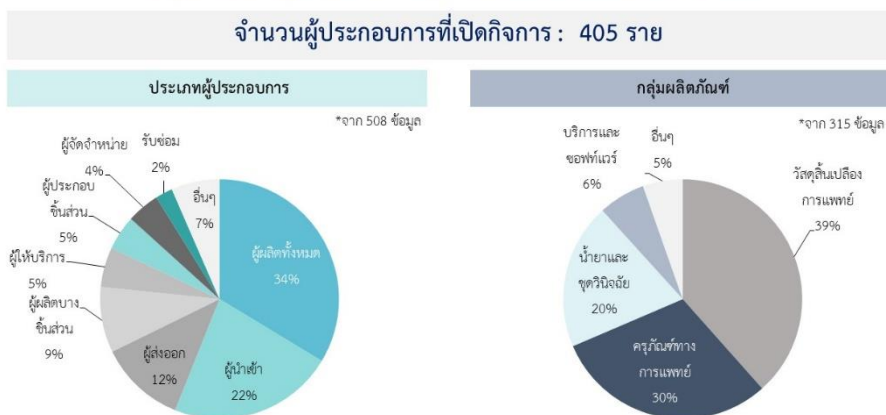
ผู้ประกอบการวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ของไทยรายปี 2562

จากการสำรวจผู้ประกอบการวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ภายในประเทศ ที่รวบรวมไว้ภายใต้ฐานข้อมูล MediU ในปี 2562 พบว่า จากผู้ให้ข้อมูล 508 ราย ส่วนใหญ่ประกอบกิจการเป็นผู้ผลิตทั้งหมด คิดเป็นสัดส่วน 34% รองลงมา เป็นผู้นำเข้า และส่งออก โดยส่วนใหญ่จะประกอบกิจการในผลิตภัณฑ์กลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ คิดเป็นสัดส่วน 39% รองลงมาได้แก่ ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และน้ำยาและชุดวินิจฉัยตามลำดับ

ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ เป็นกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และที่ตั้งส่วนใหญ่อยู่บริเวณกรุงเทพฯ และปริมณฑล

รูปที่ 3 ข้อมูลผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ปี 2562

ข้อมูลการสำรวจผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ไทย ปี 2562

หมายเหตุ : ผู้ประกอบการบางรายมีการประกอบธุรกิจมากกว่า 1 ประเภท และ 1 ผลิตภัณฑ์

ข้อมูลผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ไทย

ข้อมูลการค้าในอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ของไทยรายปี 2562

การค้าในอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ของไทย จากตั้งแต่ปี 2557 – 2562 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (AAGR) ปีละ 6.37% และมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ย (AAGR) ปีละ 2.56% โดยในปี 2562 มูลค่าการส่งออกของไทยมากกว่านำเข้า 52.5%

ในส่วนของการนำเข้า ปี 2562 ประเทศไทยมีมูลค่าการนำเข้ารวม 69,746 ล้านบาท สินค้าที่มีการนำเข้าส่วนใหญ่ได้แก่ รีเอเจนต์สำหรับใช้ในการวินิจฉัย คิดมูลค่าเป็นสัดส่วน 15% ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เลนส์แว่นตา และ อุปกรณ์เครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามลำดับ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน เยอรมนี และ ญี่ปุ่น ตามลำดับ

ในส่วนของการส่งออก ปี 2562 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกรวม 106,358 ล้านบาท สินค้าที่มีการส่งออกสูงสุดได้แก่ ถุงมือยาง คิดมูลค่าเป็นสัดส่วน 35% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เลนส์แว่นตา และ อุปกรณ์เครื่องใช้ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ ตามลำดับ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ และ เยอรมนี ตามลำดับ

รูปที่ 4 มูลค่านำเข้า-ส่งออกรวมของอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ตั้งแต่ปี 2557 – 2562²

ข้อมูลการค้าผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ไทย

² ที่มา : กรมศุลกากร, เมษายน 2563